

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-403-0-35>

**PECULIARITIES OF LEADING MATH LESSONS WITH
THE USE OF TECHNOLOGY FOR INCLUSIVE EDUCATION
OF THE CHILDREN WITH HEARING DEFICIENCIES**

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ МАТЕМАТИКИ
ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ІНКЛЮЗИВНОГО
НАВЧАННЯ ДЛЯ ДИТИНИ ІЗ ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ**

Ostapenko O. S.

Primary school teacher

Lyceum 'Svitoch'

Vilnyansk, Zaporizhya region, Ukraine

Остапенко О. С.

вчитель початкових класів

Вільнянський ліцей «Світоч»

*м. Вільнянськ, Запорізька область,
Україна*

Інклюзивне навчання та інклюзивне освітнє середовище передбачає гарантовану державою систему освітніх послуг, сукупність способів, умов й засобів їх реалізації відповідно до норм чинного законодавства України [1]: Закону України «Про освіту»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (від 15.08.2011 № 872), «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (від 12.07.2017 № 545); Наказів Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах» (від 09.12.2010 № 1224), «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (від 12.01.2016 № 8), «Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрухування, переведення до іншого закладу освіти» (від 01.08.2018 № 831).

Особливості проведення уроків математики із застосуванням технологій інклюзивного навчання для дитини із порушенням слуху передбачає [5, с. 216–217]:

- активне залучення в освітній процес допомоги батьків, однокласників, підтримки вчителя, особливо в адаптаційний період;
- раціональну організації інклюзивного освітнього процесу з урахуванням специфіки сприйняття навчального матеріалу;
- готовність дитини з порушеннями слуху увійти в середовище однолітків з нормальним слухом і подолання труднощів в комуніка

тивній сфері, в тому числі бар'єрів у спілкуванні такої дитини з однокласниками й вчителями;

– міжінституційну взаємодію освітніх та медичних установ із залученням широкого кола фахівців різних профілів (психолога, соціального працівника, фахівця-дефектолога, сурдопедагога тощо) з дотримання організаційно-методичних основ інклюзивного навчання учнів такої категорії;

– ефективне використання сучасних науково-технічних досягнень спрямованих на успішне навчання у звичайних закладах освіти (електроакустичне обладнання, прилади візуального контролю мовлення, слухові апарати, інформаційно-комунікаційні технології, електронні відеопосібники тощо);

– оптимізацію інклюзивного освітнього простору шляхом організаційно-правового забезпечення щодо закріплення статусу закладів інклюзивного типу та статусу учня з порушенням слуху, зокрема подолання стихійного характеру інтегрування.

Слід наголосити, що для впровадження у практику закладів медичної освіти на урядовому рівні за ініціативи першої леді України Олени Зеленської міжнародними експертами впроваджено Міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я [2] (схваленої 191 членами Всесвітньої організації охорони здоров'я 22.05.2001 під час 54-ї Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я) відповідно до Наказу МОЗ України від 23.05.2018 № 981 «Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків».

Національний класифікатор являє собою новітню методичку визначення стану здоров'я дитини після перенесеної травми, що дає змогу перебудувати систему реабілітації в Україні, в тому числі під час навчання, зробити її ефективнішою, якіснішою, а також людиноцентричною. Даний класифікатор використовують у всіх розвинених країнах світу як лікарі, так і педагоги, фахівці з реабілітації й психологи, але сам класифікатор не є інструментом оцінювання. Функціонування й обмеження життєдіяльності через класифікатор розглядають, як взаємодію між навколишнім середовищем і станом здоров'я, а відповідно він створює більш інтегроване розуміння стану здоров'я дитини, надає можливість краще планувати як лікування й реабілітацію, так і освітній процес із застосуванням особливих методик навчання [3].

Тільки спільно лікарі, соціальні працівники й освітяни зможуть допомогти кожній дитині з особливими потребами, що забезпечить міждисциплінарну взаємодію та обмін інформацією стосовно стану

дітей із порушенням слуху, враховуючи особливості проведення уроків математики із застосуванням технологій інклюзивного навчання, таких як [4, с. 186–207]:

- організація різних видів корекційної навчально-пізнавальної діяльності: організаційно-дидактичні; планування структури уроку; здійснення ситуаційного моделювання; корекційної направленості (слухове сприймання, читання з губ, розвиток мовлення, словесної та жестової мови, дактилювання);

- застосування методів, прийомів до конкретної навчально-дидактичної ситуації зі системним моніторингом математичного мислення учнів, методично виважено управляти процесом навчання математиці (не переважувати дітей заучуванням математичних понять, обчисленнями, іншими математичними діями, а у формуванні досвіду навчально-творчої діяльності та емоційно-оцінного ставлення до уроків математики);

- орієнтація на перспективу математичного розвитку дітей із порушенням слуху, як майбутніх членів суспільства, активне впровадження на уроках математики соціально-дидактичних стратегій для усвідомленого засвоєння учнями математичних знань та розвиток математичного мислення у математичній діяльності;

- впровадження інноваційних технологій навчання математиці, таких як: диференційоване, випереджувальне, інтерактивне, укрупнення знань, розвивальне, особистісно-орієнтоване, моделювання математичної діяльності, ігрові технології, інформаційні, а також технології складання нестандартних математичних задач та проведення інтегрованих уроків тощо;

- проведення диференційованого навчання, що передбачає вміле визначення індивідуально-типологічних особливостей розуміння та засвоєння матеріалу навчальної програми, а також створення групи учнів задля організації навчальної роботи з метою розвитку пізнання як окремих учнів, так і групи учнів (диференціація проводиться за обсягом матеріалу, за ступенем складності, за мірою допомоги, за ступенем пізнавальної активності);

- застосування технологій розвивального навчання математики, зокрема використовувати основні методичні системи: цілі, методи, зміст, засоби та форми організації навчання, які спрямовують освітній процес на математичний розвиток учнів, формування видів математичної діяльності, таких як: вимірювальної, обчислювальної та графічної;

- впровадження креативної системи особистісно-орієнтованого навчання, яка спрямована на розвиток творчості, а також формування особистих моделей пізнання, що тісно пов'язані з формуванням математичного мислення таких учнів (процеси проміжних й

узагальнених відображень у розумінні учнями просторових форм, кількісних відношень у судженнях, висновках, поняттях), що включає такі мисленнєві характеристики як: логічне й операційне міркування; функціональне, алгоритмічне, інформатичне математичного мислення; просторово-координатну діяльність; знаково-символічну функцію.

Особливостями проведення уроків математики із застосуванням технологій інклюзивного навчання для дитини із порушенням слуху є органічне поєднання процесів навчання й розвитку, що допомагає таким учням досягти особистісного розвитку через оволодіння інтелектуальними функціями, а також особистою спрямованістю на саморозвиток, сприяє навчанню математики за розвивальною технологією. Такий підхід має бути направлений не лише на пояснювально-ілюстративний характер навчання, а на формування прагнення учнів з особливими потребами до пошуку і навичок навчального діалогу, а також формує вміння до самостійної роботи з одержаною інформацією.

Отже, методика інклюзивного навчання та необхідність адаптації навчальних освітніх програм при проведенні уроків математики до можливостей дітей із порушенням слуху надає потрібний інструментарій у формуванні освітнього простору, потреб у впровадженні під час навчання різноманітних допоміжних інформаційно-комунікаційних технологій та засобів, для формування чіткого алгоритму такого навчання.

Література:

1. Кумайгородська М. А. Методичні рекомендації «Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами на уроках математики в 5 класі». URL : <https://naurok.com.ua/organizaciya-osvitnogo-procesu-dlya-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-na-urokah-matematiki-v-5-klasi-metodichni-rekomendaci-309329.html>.

2. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я: важливий крок на шляху до безбар'єрної освіти (14.04.2022). URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/mizhnarodna-klasifikaciya-funkcionuvannya-obmezheniya-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-vazhliivij-krok-na-shlyahu-do-bezbaryernoji-osviti>

3. МКФ. Реформа системи медико-соціального супроводу пацієнтів з особливими потребами. URL : <https://www.nuozu.edu.ua/n/m/4464-mkf-reforma-sistemy-mediko-sotsialnoho-suprovodu-patsientiv-z-osoblyvymy-potrebamy#gsc.tab=0>

4. Таранченко О.М., Литовченко С.В., Федоренко О.Ф., Жук В.В., Литвинова В.В., Шевченко В.М. *Освіта дітей з порушеннями слуху: сучасні тенденції та технології : навч.-метод. посіб.* К. : Вид. ФОП Симоненко О.І., 2018. 250 с.

5. Таранченко О. М. Інклюзивна освіта для дітей із порушеннями слуху: революційна тенденція чи еволюційний процес? *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*. 2010. № 7. С. 212–218.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-403-0-36>

**THE APPLICATION OF COACHING METHODS
IN DEVELOPING OF FUTURE OFFICERS’
MANAGERIAL COMPETENCE**

**ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КОУЧИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ**

Пономаренко Р. М.

*Postgraduate Student at the Pedagogy
and Psychology of Social Systems
Management Department named
after Academician I. Zuyazuna
National Technical University «Kharkiv
Polytechnic Institute»
Kharkiv, Ukraine*

Пономаренко П. М.

*аспірант кафедри педагогіки і
психології управління соціальними
системами імені академіка І. Зязюна
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний
інститут»
м. Харків, Україна*

The formation of future officers’ managerial competence requires the maximum disclosure of the cadets’ personal potential during their professional training. One effective method of unlocking the cadets’ managerial abilities within the military education system is the application of coaching methods.

O.V.Boyko notes that although this method emerged in the 70–80s of the 20th century, it has gained popularity, especially in the last 10 years, including in the education of military officers [1]. Furthermore, he generalizes that the coaching method is considered optimal for the development of both knowledge-based and skill-based (practical) as well as behavioral competencies [1, p. 294].

U.V.Tarassenko and U.M.Chichkan-Khlipova indicate that “the subjects of coaching in an organization are: 1) the coach itself; 2) the person being coached; 3) a group of people undergoing training” [2]. The objects of coaching are: “1) knowledge; 2) skills and abilities; 3) existing competencies of the individual (group of people) being trained” [2]. We support this idea and believe that the coaching method allows for the development